

Dövlət müstəqilliyimiz milli mövcudluğumuzun qarantıdır

Bu tarixi gün sadəcə müstəqil dövlətimizin elan edildiyi gün deyildir, xalqımızın tarixində çox mühüm bir mütərəqqi dövrün başlanğıcıdır. XIX əsrin sonlarında, XX əsrin əvvəllərində Vətənimizdə gedən çox böyük mütərəqqi proseslərin yekunudur. Həmin dövrdə Şimali Azərbaycanda milli, siyasi şüur sürətlə oyanır, türkçülük, müasirlik axtarışı, islami dəyərlər ahəngdar şəkildə inkişaf edirdi. Azərbaycan türkləri arasında H.B.Zərdabi, Mirzə Kazım bəy, M.Ə.Rəsulzadə, F.Xoyski, Ə.Topçubaşov, N.Yusifbəyli, X.Sultanov, C.Hacınski, X.Rəfil, C.Məmmədquluzadə, M.Ə.Sabir, M.Hadi, H.Cavid, Ü.Hacıbəyli və başqaları kimi siyasətçilər, maarifpərvər ziyalılar, dəyərli qələm sahibləri yetişmişdi. Azərbaycan xalqına dayaq olan belə dəyərli insanların hesabına o zaman Vətənimizi həris düşmən cənaqlarından qoruya və öz müstəqil dövlətimizi yarada bildik.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin cəmi 23 aylıq fəaliyyəti dövründə xalqımızın milli mənlilik şüurunu xeyli inkişaf etdirdi. İnsanlarda özünə inam, mübarizlik hissləri yarandı. M. Ə. Rəsulzadənin sözləri ilə desək, xalqımız bir daha enməyəcək bayrağını yüksəltdi, azadlığın dadını bildi. Bu qısa dövr ərzində Azərbaycanın ilk demokratik parlamenti, hökuməti, dövlət aparatı yarandı, konkret sərhədləri müəyyənləşdi, ordusu təşkil olundu, dövlət atributları – bayrağı, gerbi, himni təsdiq edildi. Əhalinin maariflənməsi, mədəniyyətinin inkişaf etməsi, sosial problemlərinin həlli üçün mühüm işlər görüldü. İlk universitet təsis olundu, təhsil milliləşdi. Ölkədə ən müasir tələblərə uyğun, insanların bərabərliyi prinsipləri əsasında, bütün ölkə vətəndaşlarına eyni hüquqlar verən, dini, irqi, milli, sinfi bərabərsizliyi ortadan götürən, bir sıra məsələlərdə Avropa ölkələrindən də qabağa gedən xalq hakimiyyəti formalaşdı.

Çox təəssüf ki, 1920-ci ilin 28 aprelində o vaxtkı müstəqil dövlətimizin fəaliyyəti bolşeviklər tərəfindən dayandırıldı. Amma həmin dövlətin yaratdığı əhval-ruhiyyə, müstəqillik arzusu xalqımızın qəlbində daima yaşadı. Sovet rejimi dəfələrlə milli ruhumuzu qırmağa çalışsa da buna nail ola bilmədi. Məhz buna görə də ötən əsrin sonlarına yaxın Qarabağı itirmək təhlükəsi ölkəmizin bütün əhalisinin ayağa qalxmasına, sıx birləşməsinə səbəb oldu. Xalqımızın iradəsi 1991-ci ildə dövlət müstəqilliyimizin yenidən bərpa olunmasına kömək etdi.

Müstəqillik qazansaq da, ilk illər mövcud olan bir çox problemlər yene

Hər bir xalq üçün ən əziz bayramlardan biri onun müstəqil dövlətinin yarandığı gündür. Bizim xalqımız üçün də belə mötəbər tarix 28 Maydır – 1918-ci ildə müsəlman Şərqi ilk dünyəvi demokratik dövlət olmuş Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yarandığı gündür. 23 aydan sonra onun hakimiyyətinə son qoyulsa da, Azərbaycan xalqı üçün hər zaman əziz bir gün olaraq qalmış, sovet rejimi dövründə əsasən gizli, xaricdə isə aşkar şəkildə qeyd edilmişdir. 1991-ci ildə dövlətimiz öz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra xalqımız öz ölkəmizdə də bu əziz günü sevinc içində, ictimailə yenidən arzu olunan səviyyədə qeyd etməyə başlamışdır. 28 May indi dünyada böyük nüfuzu olan, gündəngünə tərəqqi edən Vətənimizin, dövlətimizin və xalqımızın rəsmi bayramıdır – Müstəqillik Günüdür.

də təhlükələr yaratmağa başladı. Azərbaycanda marağı olan xarici qüvvələr öz niyyətlərini həyata keçirmək üçün mərkəli planlar qurmağa və bu zaman yerli əhalidən də istifadə etməyə çalışırdı. Məhz 1993-cü ilin iyun ayında müdrik, müasir dünya siyasətində ən tanınmış insanlardan biri olan ümummilli liderimiz, dahi Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyətə qayıtması ilə Vətənimizin başı üstündə dolanan qara buludlar yox oldu. Əvvəllər Azərbaycanın rəhbər işçilərindən, jurnalistlərindən, alimlərindən, din xadimlərindən, müxtəlif sahənin nümayəndələrindən istifadə etməyə çalışan kənar qüvvələr artıq başa düşdülər ki, onların qarşısında olduqca ağıllı, təcrübəli bir siyasətçi və onun rəhbərlik etdiyi bir ölkə dayanmışdır. Ona görə də öz qara niyyətlərinin puç olduğunu başa düşdülər. Məhz buna görə də ulu öndərin hakimiyyətə gəlməsi ölkəmizin, xalqımızın Qurtuluş Günü kimi qeyd edilir. Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlməsi ilə müstəqilliyimizi bir daha itirmək təhlükəsi tamamilə sovuşdu. Ulu öndər dərhal dövlətçiliyimizin qorunması, ölkənin ictimai-siyasi həyatında mövcud olan gərginliyin ortadan götürülməsi üçün qətiyyətli tədbirlər gördü. Ölkənin iqtisadi, hərbi gücünün artırılması, intensiv, əlverişli xarici əlaqələrin qurulması üçün mühüm addımlar atıldı.

Ulu öndərin hakimiyyətə gəldiyi vaxtdan etibarən Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi günü-gündən möhkəmlənməyə, inkişaf etməyə, yeni uğurlar, nailiyyətlər qazanmağa başladı. Onun hakimiyyətə gəlməsi ilə vətəndaş müharibəsinin qarşısı alındı, Vətənimiz bir daha parçalanmaq təhlükəsindən qurtardı. 1994-cü ildə dünyanın bir sıra qabaqcıl neft

şirkətləri ilə bağlanmış, böyük iqtisadi, siyasi, diplomatik əhəmiyyəti olan, geosiyasi vəziyyətə təsir edən “Əsrin müqaviləsi” müstəqilliyimizin möhkəmlənməsində mühüm rol oynadı. 1996-cı ildən başlayaraq Azərbaycan iqtisadiyyatında sabit, sürətli inkişaf mərhələsi başlandı. Azərbaycan müstəqil bir dövlət kimi qəbul etdiyi öz Konstitusiyası əsasında hüquqi, demokratik, müasir tipli bir dövlət quraraq, get-gedə dünyanın ən qabaqcıl ölkələri sırasına daxil oldu.

2003-cü ildən ölkəmizə rəhbərlik edən, artıq öz müdrikliliyi, cəsəreti, diplomatik bacarığı, iradəsi ilə beynəlxalq aləmdə böyük nüfuz malik olan, ulu öndərimizin siyasətini, müəyyən etdiyi strategiyaları uğurla davam etdirən İlham Əliyev müstəqilliyimizin möhkəmlənməsi üçün olduqca əhəmiyyətli, konstruktiv fəaliyyət göstərir. Ölkəmizdə başdan-baş böyük quruculuq işləri gedir. Geniş islahatlar aparılır. Vətənimizin hər tərəfində – şəhər, qəsəbələrdən tutmuş, ən ucqar kəndlərə qədər xeyli mühüm, ciddi, müsbət dəyişikliklər baş verməkdədir. Ölkənin problemləri sürətlə həll olunur, neqativ hallar ortadan götürülür. Dünyanın qabaqcıl universitetlərində təhsil alan gənclərimiz də cəlb olunmaqla ölkədə güclü kadr potensialı formalaşır.

Dövlət müstəqilliyimizi bərpa etdiyimiz vaxtdan ölkəmizin, xalqımızın ən böyük problemi Qarabağ problemi, Ermənistan – Azərbaycan münqaişəsi idi. Sevimli Prezidentimizin yürütdüyü, inkişaf etdirdiyi siyasət, həyata keçirdiyi tədbirlər, nəhayət ki, 2020-ci ildə, noyabr ayında öz bəhrəsini verdi. Həmin il sentyabrın 27-də başlanan Vətən müharibəsində biz azğın düşməne layiq olduğu cəzanı verdik.

Müdrik liderlik, təşkilatçılıq, “dəmir yumruq”, möhkəm iradə, cəsəret, ağıllı diplomatiya öz bəhrəsini verdi. Düşmən ordusunu darmadağın etdik və onun diz çökərək torpaqlarımızın böyük bir hissəsindən rədd olub getməsinə nail olduq. Öz havadarları hesabına hələ də problemlər yaranan düşməne müstəqil dövlətimizin qüdrəti ilə tam qələbə çalmağımıza indi artıq heç kim şübhə etmir.

Müstəqilliyimizin ən böyük uğurlarından biri qardaş, Azərbaycana rəğbəti olan dost dövlətlərlə, xüsusilə türk dünyası ilə sıx qarşılıqlı əlaqələr qurmağımızdır. Bu əlaqələr bizə öz tariximizi daha yaxşı, doğru-dürüst öyrənməyə, indiki şəraitdə bir-birimizə hərtərəfli dəstək göstərməyimizə imkan verir. 44 günlük tarixi, şanlı müharibədə biz bunun bəhrəsini daha aydın gördük. Bu Vətən müharibəsində Türkiyə, Pakistan, İsrail, İngiltərə və digər dövlətlərin öz qardaş, dost köməyi məhz müstəqill dövlətimizin yaratdığı imkanlar hesabına mümkün oldu. XX əsrdə torpaqlarımız dəfələrlə əlimizdən alınanda, xalqımız öz dədə-baba yurdundan dəfələrlə deportasiya olunanda müstəqil dövlət deyildik. Ona görə də qəvi düşmən öz istədiyini edirdi. Artıq uzun illərdir ki, “bir millət, iki dövlət” prinsipi ilə yanaşdığımız Türkiyə ilə xeyirdə-şərdə bir-birimizin yanındaıq.

Müstəqilliyimiz, eyni zamanda, elmimizin də inkişaf istiqamətlərini müəyyənləşdirməkdə, öz tariximizi etibarlı mənbələrdən daha düzgün öyrənməyə, mədəniyyət sistemimizi arzu edilən şəkildə formalaşdırmağa, ölkəmizin tərəqqisi üçün vacib olan elm sahələrini uğurla inkişaf etdirməyə böyük imkanlar yaratmışdır. Dövlətimiz inkişaf etdikcə, bu imkanlardan daha səmərəli istifadə edirik. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası indi get-gedə ölkəmizin tərəqqisi üçün elmi bazanın yaradılması sahəsində aparıcı rol oyna-mağa çalışır. Son dövrlər bununla bağlı mühüm işlər görülməkdə, ciddi elmi təminatlı konsepsiyalar hazırlamaqdadır. AMEA-nın arzu etdiyimiz şəkildə, müstəqil dövlətimizin möhkəmlənməsi sahəsində daha əhatəli işlər görə bilməsi üçün Azad Həmkarlar İttifaqının da qarşısında olduqca mühüm vəzifələr dayanır. Kollektivimiz bu vəzifələrin uğurla yerinə yetirilməsi üçün əlindən gələni edir.

**Habil QURBANOV,
AMEA Azad Həmkarlar İttifaqının
sədri, hüquq elmləri doktoru,
professor**